

Abstrakt

Předmětem této diplomové práce jsou syntaktické, sémantické a aktuálněčlenské aspekty ditranzitivní komplementace. Všechny tyto aspekty jsou zkoumány nejen teoreticky, ale zejména prakticky v analýze dvou ditranzitivních sloves: *blame* a *provide*. Pro účely analýzy obou sloves bylo excerpováno celkem 200 vět (100 pro každé sloveso) z britského národního korpusu (British National Corpus). Zkoumaná ditranzitivní slovesa vstupují do dvou alternujících větných konstrukcí. V první z těchto konstrukcí jsou podmět a přísudek doplněny předmětem přímým a předložkovým (SVO_dO_{prep}); v druhé, alternativní konstrukci se pak jedná o podmět a přísudek doplněné předmětem nepřímým a předložkovým (SVO_iO_{prep}). Jedním z předmětů analýzy je kvantitativní vyjádření výskytu obou konstrukcí v excerpovaném materiálu. U ditranzitivní konstrukce se lze v jistých případech setkat s vypuštěním jednoho nebo druhého předmětu (častěji však předmětu nepřímého). Analýza se věnuje možnostem vypuštění předmětů v ditranzitivních konstrukcích tvořených oběma zkoumanými slovesy. U zkoumaných ditranzitivních konstrukcí je dále určeno, jakým slovním druhem jsou předměty vyjádřeny; možnosti jsou čtyři, v závislosti na tom, zda jsou oba předměty vyjádřeny nominálně či pronominálně, případně kombinací těchto dvou slovních druhů. Určení slovnědruhového vyjádření předmětů je klíčové, protože pronominální vyjádření může být znakem kontextuální zapojenosti předmětu. Právě kontextuální zapojenost či vypojenost obou předmětů je dalším předmětem zkoumání. Pro získání relevantního předchozího kontextu nutného pro určení kontextuální zapojenosti či vypojenosti obou předmětů v ditranzitivní konstrukci bylo užito českého národního korpusu. I u kontextuální zapojenosti pracujeme se čtyřmi možnostmi. Pokud se věta řídí standardním rozložením výpovědní dynamičnosti, první předmět bude patrně kontextuálně zapojený (téma), zatímco druhý vypojený (vyjadřuje tedy novou informaci - réma). Druhou možností je pořadí opačné, tedy první předmět vypojený a druhý zapojený. Posledními dvěma možnostmi jsou oba předměty vypojené, anebo oba zapojené (v tomto případě je třeba nalézt novou informaci ve větě – réma – v jiném větném členu). Závěrečným předmětem analýzy je sémantická charakteristika obou zkoumaných sloves a předmětů, které se v konstrukcích s těmito slovesy vyskytují. U předmětů je kromě sémantické charakteristiky zařazena také jejich sémantická analýza a analýza jejich životnosti. Cílem práce je tedy komplexně popsat ditranzitivní konstrukce s oběma zkoumanými slovesy a všechny zkoumané aspekty prakticky ukázat na excerpovaném dokladovém materiálu.